

Kommunstyrelserna i kommunerna i landskapet Åland
Kommunala centralvalnämnderna i landskapet Åland

EUROPAPARLAMENTSVALET 2004: De allmänna förhandsröstningsställena i kommunen m.m.

Europaparlamentsvalet förrättas söndagen den 13 juni 2004 (förhandsröstningen ordnas i hemlandet den 2-8 juni och utomlands den 2-5 juni). På justitieministeriets valsidor på www.vaalit.fi finns ytterligare information om valen som förrättas under år 2004.

1. Fastställande av de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen

1.1. Allmänt

Fastställande av förhandsröstningsställena

Enligt 9 § vallagen (714/1998) fastställer kommunstyrelsen de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen. Detta innebär att varje kommun beslutar självständigt och efter eget gottfinnande hur många allmänna förhandsröstningsställen kommunen skall ha och var de skall placeras.

Kommunens valarrangemang skall syfta till att öka valdeltagandet och göra det lättare att rösta.

En kommun i landskapet Åland kan ordna förhandsröstningen antingen i sina egna ämbetsverk (t.ex. kommunalhuset, biblioteken, skolor, samservicecentraler) eller andra lokaler den själv ordnat för detta ändamål eller genom att skaffa lokalerna av en annan tillförlitlig instans, t.ex. Posten på Ålands postkontor i kommunen.

Vid fastställandet av de allmänna förhandsröstningsställena bör uppmärksamhet fästas vid följande omständigheter. Flera av dessa omständigheter nämns även i motiveringen för regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av vallagen 1/2002:

1) I kommunen skall i förhållande till antalet röstberättigade finnas tillräckligt med allmänna förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen så att de röstberättigade kan rösta utan något större besvär och utan att det skulle ta en onödigt lång tid.

2) Förhandsröstningsstället bör vara en plats som är lätt att hitta och som de röstberättigade gärna kommer till. Förhandsröstningen kan t.ex. ordnas på en sådan plats som de röstberättigade även i övrigt ofta besöker (t.ex. ett postkontor eller ett bibliotek).

3) Förhandsröstningsutrymmet skall vara tillräckligt stort så att röstningen kan förrättas smidigt och tillförlitligt. I utrymmet skall kunna placeras ett tillräckligt antal punkter för granskning av identiteten och för givande av röstsedlar, röstningsbås samt mottagningspunkter för röstningen. Utrymmet skall vara så dimensionerat och ordnat, att det uppstår så lite rusning och köer som möjligt. Det skall finnas tillräckligt många valförrättare på varje förhandsröstningsställe.

4) Förhandsröstningsutrymmet skall vara så neutralt som möjligt beträffande ideologiska och ekonomiska sammankopplingar. Sålunda är det inte lämpligt att placera förhandsröstningsstället t.ex. i affärsföretag, religiösa ställen eller sådana föreningars utrymmen som är ideologiskt förbundna, om inte utrymmet även i övrigt används av den breda allmänheten. Också detta syftar till att säkerställa att de röstberättigade gärna kommer till förhandsröstningsstället.

5) Förhandsröstningsstället kan vara beläget på ett sådant ställe, t.ex. på kommunalhuset, på ett bibliotek eller postkontor, där det även finns annan verksamhet, som hör till platsens egentliga verksamhet. Då man anordnar förhandsröstning på ett sådant ställe skall det absolut sörjas för att den egentliga verksamheten inte på något sätt får störa röstningen om den utövas i samma utrymme samtidigt som röstningen. Det rekommenderas också att man för röstningsförrättningen skall reservera ett eget rum eller motsvarande utrymme eller att man klart avskiljer ett skilt utrymme å ena sidan för röstningen och å andra sidan för annan verksamhet.

6) Uppmärksamhet bör fästas vid att handikappade och på annat sätt rörelsehindrade har goda möjligheter att rösta. I mån av möjlighet bör t.ex. parkeringsplats för handikappades fortskaffningsmedel reserveras i omedelbar närhet av röstningsstället och hjälp ordnas för handikappade både på röstningsstället och utanför det.

7) Till möbleringen av förhandsröstningsutrymmet hör åtminstone röstningsbåsen och valförrättarnas bord och/eller servicediskar samt vid behov även valurnorna. Om man vid förhandsröstningsstället använder ett rösträttsregister, skall där dessutom finnas behövlig adb-utrustning och datakommunikationsförbindelser.

8) Förhandsröstningen kan också anordnas t.ex. i en bokbuss eller motsvarande plats som under förhandsröstningsperioden rör sig inom kommunens område. Då man anordnar förhandsröstning på detta sätt bör det beaktas att de platser där bilen stannar är allmänna förhandsröstningsställen och besöksadressen samt de dagar och de tider då förhandsröstningsstället är öppet skall antecknas i Befolkningsregistercentralens register över röstningsställen på samma sätt som alla andra allmänna förhandsröstningsställen. Vid riksdagsvalet 2003 fanns dylika förhandsröstningsställen åtminstone i Suomussalmi, Kuhmo och Enare.

Förhandsröstningsställets öppettider

Enligt 47 § vallagen skall ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet vara öppet för förhandsröstning under sju dagar (den elfte till den femte dagen före valdagen),

om inte något annat av särskilda skäl bestäms genom beslut av kommunstyrelsen. Som särskilt skäl skulle anses närmast att man bedömer att antalet förhandsröstande är litet i kommunen eller i en del av kommunen. I varje kommun skulle det dock finnas minst ett allmänt förhandsröstningsställe som är öppet alla sju dagar. Det bör påpekas att huvudregeln är att förhandsröstningsstället är öppet under hela förhandsröstningsperioden. Ovan nämnda avvikande arrangemang kräver alltid ett välmotiverat särskilt skäl.

Enligt 48 § vallagen skall kommunstyrelsen också fatta beslut om de dagliga öppettiderna för förhandsröstningsställena. Förhandsröstningsstället får dock inte vara öppet före klockan 8 eller efter klockan 20 på vardagar (på veckosluten får förhandsröstningsstället inte vara öppet före klockan 10 eller efter klockan 16).

Kommunen skall på ett effektivt och tydligt sätt informera kommuninvånarna om alla allmänna förhandsröstningsställen som finns i kommunen och deras öppettider.

1.2. Kommunens åtgärder i fråga om de allmänna förhandsröstningsställena vid europaparlamentsvalet 2004

Vid fastställandet av förhandsröstningsställena för europaparlamentsvalet 2004 kan det utgå från att kommunen använder samma förhandsröstningsställen som vid riksdagsvalet 2003, om de fungerade bra och de röstberättigade var nöjda med dem. Kommunstyrelsen behöver inte fatta ett skilt beslut om förhandsröstningsställena vid europaparlamentsvalet 2004 om den använder samma förhandsröstningsställen och öppettider som vid riksdagsvalet. Om kommunen emellertid önskar att öka eller ändra antalet förhandsröstningsställen eller deras öppettider skall kommunstyrelsen fatta ett nytt beslut på samma sätt som vid riksdagsvalet.

Justitieministeriet och Posten på Åland ingick den 9 januari 2004 ett ramavtal om förhandsröstning på Posten på Ålands postkontor vid Europaparlamentsvalet. Enligt ramavtalet förbinder sig Posten på Åland att ställa 14 postkontor till förfogande som förhandsröstningsställen i 12 kommuner. Ramavtalet, i vilket dessa 12 kommuner uppräknas, finns i bilagan till detta brev. Dessutom ges Geta, Hammarlands, Lumparlands och Saltviks kommuner möjlighet att mot en viss ersättning använda i avtalet nämnda postkontor som förhandsröstningsställen. Alternativt kan Posten på Åland i fråga om ovan nämnda fyra kommuner försöka ordna förhandsröstningen i de lokaler där Posten på Åland har postombud med personal anställd av Posten på Åland.

Kommuner där Posten på Åland ställt postkontor till förfogande

Dessa kommuner har följaktligen följande möjligheter:

- kommunen ordnar förhandsröstning enbart i postkontoren,
- kommunen ordnar förhandsröstning enbart i kommunens ämbetsverk eller andra lokaler den själv ordnat för detta ändamål eller
- kommunen ordnar förhandsröstning i postkontoren och dessutom i ämbetsverken eller andra lokaler den själv ordnat för detta ändamål.

Kommunen och Posten på Åland ingår ett avtal om användningen av postkontor som förhandsröstningsställen.

I ramavtalet har justitieministeriet och Posten på Åland vidare fastställt den ersättning som kommunen skall betala Posten på Åland för dess service i samband med förhandsröstningen. Ersättningen består av en fast kommunvis fastställd ersättning. Ersättningen enligt antalet röstande ingår den fastställda ersättningen.

Förfarandet i kommuner där Posten på Åland har postkontor:

1. Kommunen har tid fram till slutet av februari 2004 att besluta om den skall använda postkontor eller inte. Posten på Åland kontaktar kommunen senast i januari och redogör närmare för vilka saker Posten på Åland och kommunen skall komma överens om.
2. Befolkningsregistercentralen skickar i januari 2004 till kommunen ett utdrag ur registret över röstningsställen som gäller Europaparlamentsvalet samt anvisningar om hur utdraget skall återsändas. Om det inte har skett några ändringar i förhandsröstningsställena eller deras öppettider återsänder kommunen det godkända utdraget till Befolkningsregistercentralen. Om kommunen vill ändra uppgifterna görs ändringarna i utdraget som sedan återsänds till Befolkningsregistercentralen. Utdraget skall återsändas till Befolkningsregistercentralen senast den 15 mars 2004.
3. Kommunen och Posten på Åland skall senast den 29 februari 2004 ingå ett avtal om förhandsröstning i postkontoren. Avtalet med Posten på Åland skall ingås av en behörig instans. Justitieministeriet behöver inte underrättas om att ett avtal har ingåtts, eftersom ministeriet får uppgift om ingångna avtal av Posten på Åland efter ovannämnda datum.
4. Efter att avtalet har ingåtts har kommunen fortfarande möjlighet att ta ställning till om den också skall ordna förhandsröstning vid Europaparlamentsvalet i sina ämbetsverk eller andra lokaler och inte bara i postkontoren. Det är dock sannolikt ändamålsenligast att kommunen fattar ett slutgiltigt beslut om förhandsröstningsställena vid Europaparlamentsvalet senast den 29 februari 2004.
5. Kommunstyrelsen skall senast den 5 mars 2004 fatta beslut enligt 9 § vallagen om kommunens allmänna förhandsröstningsställen, både postkontoren och kommunens ämbetsverk. I beslutet skall anges varje förhandsröstningsställes namn, besöksadress och dagliga öppettid. Kommunstyrelsen skall därefter se till att uppgifterna lämnas till Befolkningsregistercentralen senast den 15 mars 2004 på det sätt som centralen föreskriver (se åtgärd 2). Om förhandsröstningsställena är de samma som vid riksdagsvalet 2003 behöver kommunstyrelsen inte nödvändigtvis göra ett skilt beslut om saken. I detta fall återsänds det i åtgärd 2 nämnda utdraget till Befolkningsregistercentralen och avtalet med Posten på Åland ingås.
6. Befolkningsregistercentralen skall se till att de uppgifter som meddelats centralen före den 15 mars 2004 överförs till registret över röstningsställen i valdatasystemet, så att de uppgifter som finns i registret fredagen den 23 april 2004 är slutgiltiga och inte längre kan ändras inför Europaparlamentsvalet 2004. Befolkningsregistercentralen kan vid behov be kommunen kontrollera uppgifterna i registret över röstningsställen före den 23 april 2004.
7. Kommunala centralvalnämnden förordnar senast den 30 april 2004 valförrättare till kommunens allmänna förhandsröstningsställen. Till valförrättare i postkontoren förordnas de personer som Posten på Åland föreslår.
8. Förhandsröstningen vid Europaparlamentsvalet förrättas den 2-8.6.2004.

9. Posten på Åland fakturerar de kommuner som använt postkontor och kommunerna betalar räkningarna inom utsatt tid.

Geta, Hammarlands, Lumparlands och Saltviks kommuner

I kommunerna Geta, Hammarland, Lumparland och Saltvik har Posten på Åland inga egna postkontor. Dessa kommuner måste därmed i huvudregel ordna förhandsröstningen i kommunens ämbetsverk. Justitieministeriets och Posten på Ålands ramavtal ger emellertid dessa kommuner även två andra möjligheter:

- 1) Genom att kommunen betalar en viss ersättning kan de röstberättigade i kommunen använda postkontor i de övriga kommunerna på Åland som förhandsröstningsställen. Detta skulle betyda att kommunen inte har egna förhandsröstningsställen.
- 2) Alternativt kan Posten på Åland i fråga om ovan nämnda fyra kommuner försöka ordna förhandsröstningen i de lokaler där Posten på Åland har postombud med personal anställd av Posten på Åland.

I övrigt följer Geta, Hammarlands, Lumparlands och Saltviks kommuner samma förfarande och tidtabeller som alla andra kommuner i landskapet Åland (se sida 4).

2. Utbildning, valanvisningar och valmaterial

Justitieministeriet ordnar ingen utbildning inför Europaparlamentsvalet. Vid behov ger den kommunala centralvalnämnden valförrättarna, valbestyrelserna och valnämnderna den utbildning och handledning de behöver för att klara av sina uppgifter

Justitieministeriet skickar valanvisningarna till kommunerna i mitten av mars.

Det egentliga valmaterialet distribueras till kommunerna i april-maj.

3. Valdatasystemet

Mariehamns stad kan använda valdatasystemet (VAD). Användningen av valdatasystemet är avgiftsfritt. På uppdrag av justitieministeriet skickar TietoEnator senare närmare upplysningar om detta. Datakommunikationsanvisningen som fastställdes för riksdagsvalet 2003 (27.9.2002) gäller även för valen som förrättas under år 2004.

4. Valurnorna

Justitieministeriet ber att de kommunala centralvalnämnderna senast den 8 april 2004 meddelar

- antalet nya valurnor som behövs i kommunen och
- antalet extra valurnor som finns i kommunen.

Dessa uppgifter meddelas till Terttu Belgasem, per fax (09) 1606 7735 eller per e-post terttu.belgasem@om.fi.

På samma sätt som vid riksdagsvalet 2003 (JM:s brev 31.12.2002, <http://www.vaalit.fi/uploads/pthuxzsud63.pdf>) kommer extra valurnor att tas i an-

vändning. Kommunala centralvalnämnder som har extra valurnor skall enligt justitieministeriets närmare anvisningar sända dem till sådana kommunala centralvalnämnder som inte har tillräckligt många urnor. Justitieministeriet står för kostnaderna för sändandet.

5. Engångsersättningen som betalas till kommunerna vid Europaparlamentsvalet

Engångsersättningen som justitieministeriet enligt 188 § vallagen betalar till kommunerna vid Europaparlamentsvalet betalas i juni-juli 2004. I förberedelserna utgår det från att ersättningen är 1,8 euro per röstberättigad, dock minst 2 100 euro. Ersättningens storlek kan emellertid fastställas först efter att statsbudgeten för nästa år har godkänts. Närmare upplysningar om fastställandet och betalningen av ersättningen meddelas senare.

6. Övrigt

Ytterligare upplysningar i valfrågor lämnas på justitieministeriet av

- valdirektör Arto Jääskeläinen, tfn (09) 1606 7572,

arto.jaaskelainen@om.fi. Och

- regeringssekreterare Anu Laaksonen, tfn (09) 1606 7620,

anu.laaksonen@om.fi.

Justitieminister

Johannes Koskinen

Regeringssekreterare

Anu Laaksonen

BILAGOR:

Ramavtal mellan justitieministeriet och Posten på Åland om förhandsröstning i Posten på Ålands postkontor vid 2004 års Europaparlamentsvalet.

FÖR KÄNNEDOM:

Posten på Åland
Ålands landskapsstyrelse
Befolkningsregistercentralen
Finlands kommunförbund